

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 71 0 П 308262 21 Рев
Бања Лука, 09.03.2022. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Е.М. д.о.о. С., кога заступају пуномоћници - адвокати из Адвокатске фирме С. о.д. Б.Л., против туженог С.Б. из К., кога заступа пуномоћник Ж.Ш., адвокат из Б.Л., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 308262 20 Гж од 19.03.2021. године, на сједници вијећа одржаној дана 09.03.2022. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се усваја, пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 308262 20 Гж од 19.03.2021. године се преиначавача тако што се одбија жалба тужитеља и потврђује пресуда Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 308262 19 П од 22.06.2020. године.

Обавезује се тужитељ да туженом, на име трошкова ревизионог поступка исплати износ од 1.102, 00 КМ, у року од 30 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 308262 19 П од 22.06.2020. године одбијен је као неоснован тужбени захтјев тужитеља да се тужени обавезе да му по основу уговора о кредиту исплати дуг у износу од 8.463,36 КМ и то: на име главног дуга износ од 8.000,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 05.07.2015. године па до исплате и на име уговорене камате износ до 463,36 КМ, као и захтјев за накнаду трошкова поступка. Тужитељ је обавезан да туженом надокнади трошкове поступка у износу 420,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 308262 20 Гж од 19.03.2021. године, жалба тужитеља је усвојена и првостепена пресуда преиначена у дијелу одлуке о главној ствари тако што је тужени обавезан да тужитељу исплати дуг по основу уговора о кредиту у износу од 8.463,36 КМ и то: на име главног дуга износ од 8.000,00 КМ, са законском затезном каматом почев од 05.07.2015. године па до исплате и на име уговорене камате износ од 463,36 КМ, као и у дијелу одлуке о трошковима поступка тако што је тужени обавезан да тужитељу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 3.116,60 КМ. Захтјев туженог за накнаду трошкова састава одговора на жалбу у износу од 600,00 КМ је одбијен.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

С обзиром на вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде, ревизија у овом предмету није дозвољена, сходно одредби члана 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 - даље: ЗПП). Међутим, тужени је у смислу става 3. и 4. наведеног члана предложио да се ревизија дозволи, наводећи да је правни став из побијане одлуке, у погледу застаре потраживања, супротан становишту Врховног суда Републике Српске. Овај суд је удовољио том приједлогу у циљу обезбјеђења јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, будући да се остварио разлог наведен у одредби члана 237. став 3. тачка 2. ЗПП. Наиме, другостепени суд је одлучио супротно заузетим ставовима овог ревизионог суда број 118-0-СуI-21-000 144 са сједнице Грађанског одјељења од 23.09.2021. године, у вези питања застарјелости потраживања када је у питању отплата кредита у ратама (ануитетима), а ради се о питању чије рјешавање утиче на доношење законите и правилне одлуке, не само у овом спору, него и у другим споровима ове врсте.

Ревизија је основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужитеља да се тужени обавезе да му по основу уговора о кредиту исплати износ од 8.463,36 КМ и то: на име главног дуга износ од 8.000,00 КМ, са законском затезном каматом од 05.07.2015. године па до исплате и на име уговорене камате износ од 463,36 КМ.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да су предник тужитеља МКФ П.С.; као давалац кредита, и тужени, као прималац кредита, закључили уговор о инвестиционом кредиту ... од 11.07.2013. године, којим уговором је туженом исплаћен кредит у износу од 8.000,00 КМ умањен за административне трошкове обраде кредита у износу од 1.600,00 КМ; да је кредит одобрен на рок од 18 мјесеци са ефективном каматном стопом од 16,18%; да се прималац кредита обавезао да ће редовно отплаћивати кредит у ануитетима, поштујући динамику отплатног плана који је саставни дио уговора; да је као инструмент обезбјеђења прималац кредита издао властиту мјеницу уз потпис мјеничне изјаве; да према одредби члан 8. уговора давалац кредита има право да прије истека уговореног рока за поврат кредита једнострано раскине уговор и одмах захтијева исплату цјелокупног дуга заједно са припадајућим каматама и трошковима, уколико прималац кредита касни са отплатом кредита; да је према Плану отплате кредита кредит пласиран 11.07.2013. године, са доспијећем последњег ануитета 05.01.2015. године, а тужени није платио ни једну рату (ануитет); да су рјешењем Опћинског суда у Сарајеву број 65 0 Ст 479149 14 Ст од 05.06.2018. године обавијештени сви примаоци кредита који су закључили уговор о кредиту са стечајним дужником МКФ П.С. – у стечају да ће стечајни дужник своја ненаплаћена потраживања пренијети посебним уговором на тужитеља; да је тужитељ туженом доставио опомену пред тужбу 06.06.2019. године уз обавјештење да је тужитељ откупио сва потраживања од МКФ П.С. – у стечају и да је сходно томе постао нови законити повјерилац потраживања које је МКФ П.С. имала према туженом; да је доспјели дуг туженог на дан 06.06.2019. године износио 9.253,76 КМ.

На темељу тих чињеница, првостепени суд налази да је тужитељ активно легитимисан у предметној правној ствари, с обзиром да је између њега и МКФ П. д.о.о. С. закључен правно ваљан уговор о преносу потраживања, односно тужитељ је откупио потраживања МКФ П. д.о.о. С. у стечају. Налазећи, даље, да је предметни кредит закључен 11.07.2013. године на 18 мјесеци без означених износа мјесечних анuitета, а да је у уговору назначено да је динамика отплате у анuitетима саставни дио уговора, првостепени суд утврђује да је прва рата доспјела за наплату 11.08.2013. године, а посљедња 05.01.2015. године. Како је тужитељ предметну тужбу за испуњење уговора о кредиту који није отказан поднио суду дана 20.06.2019. године, те налазећи да се на предметно потраживање има примјенити застарни рок од три године из одредбе члана 372. Закона о облигационим односима (“Службени лист СФРЈ” број: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 и (Службени гласник Републике Српске број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04 – даље: ЗОО), као и да је протекао рок од пет година од дана закључивања уговора, односно доспјелости прве рате до 20.06.2019. године, те да је сагласно одредби члана 373. ЗОО застарјело и само право, првостепени суд је закључио да је основан истакнути приговор застаре потраживања. Сагласно томе, првостепени суд је захтјев тужитеља у цјелости одбио.

Одлучујући о жалби тужитеља, другостепени суд је пошао од одредбе члана 1065. ЗОО, па код чињенице да је предник тужитеља извршио своју уговорну обавезу исплате кредита, док тужени није платио ни једну рату, закључује да је цјелокупно потраживање доспјело на наплату 05.01.2015. године (датум доспијећа последње рате), као и да тужитељу припада право да захтијева испуњење обавезе у смислу одредбе члана 124. ЗОО. Другостепени суд је становишта да није правилна одлука првостепеног суда о истакнутом приговору застаре потраживања, јер да се ради о потраживању из уговора о кредиту које застарјева у застарном року од десет година из одредбе члана 371. став 1. ЗОО, који застарни рок рачунајући од 05.01.2015. године па до подношења тужбе (20.06.2019. године) није протекао. Из ових разлога, другостепени суд је изјављену жалбу усвојио и првостепену пресуду преиначио тако што је захтјев тужитеља усвојио и туженог обавезао на плаћање захтјеваног дуга.

Одлука другостепеног суда није правилна ни законита.

Супротно схаватању другостепеног суда, није погријешио првостепени суд када је одбио тужбени захтјев, налазећи основаним истакнути приговор застарјелости предметног потраживања, са образложењем које у свему прихвата и овај суд и које је темељено на одредби члана 124. ЗОО, која говори о праву једне уговорне стране, када друга не испуни уговором преузете обавезе, члана 360, 369. и 372. ЗОО (које говоре о застари), члана 1065. ЗОО (која говори о уговору о кредиту) у вези са чланом 1088. истог закона, те одредби члана 36. став 1. Закона о стечајном поступку Федерације Босне и херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“ бр. 29/03 до 42/06) који, као исти такав закон који се примјењује у Републици Српској, прописује да сва потраживања стечајног дужника доспијевају са даном отварања стечајног поступка.

Између странка није ни спорно да је дана 11.07.2013. године закључен предметни уговор о кредиту (члан 1065. ЗОО), на износ од 8.000,00 КМ и роком враћања од 18 мјесеци, према анuitетном плану отплате. Према утврђењу првостепеног суда, тужени није извршио плаћање ни једног мјесечног анuitета, а давалац кредита је то своје потраживање уступио тужитељу на основу закљученог уговора о уступању (члан 436.

ЗОО), чиме је исти, супротно ревизионим наводима, активно легитимисан у овој парници.

Према одредби члана 361. став 1. ЗОО, застарјелост почиње тећи првог дана послје дана када је повјерилац имао право да захтијева испуњење обавезе, ако законом за поједине случајеве није што друго прописано, а наступа када истекне последњи дан законом одређеног времена (члан 362. ЗОО). Одредбом члана 371. ЗОО прописан је општи застарни рок од десет година, ако законом није одређен неки други рок застарјелости. Рок застаре за потраживања повремених давања која доспијевају годишње или у краћим одређеним размацама времена (повремена потраживања), било да се ради о споредним повременим потраживањима као што је потраживање камата, било да се ради о таквим повременим потраживањима у којима се исцрпљује само право, посебно је одређен и таква потраживања застарјевају за три године од доспјелости сваког појединог давања, како прописује одредба члана 372. став 1. ЗОО, а исто важи и за ануитете којима се у једнаким унапријед одређеним повременим износима отплаћује главница (став 2. истог члана). Само право из кога проистичу повремена потраживања, према одредби члан 373. став 1. ЗОО, застарјева за пет година рачунајући од доспјелости најстаријег неиспуњеног потраживања, послје којег дужник није вршио давања, а према ставу 2. овог члана, када застари право из кога проистичу повремена потраживања повјерилац губи право не само да захтијева будућа повремена давања, него и повремена давања која су доспјела прије ове застарјелости.

Када је у питању конкретни спорни однос, несумњиво је да је уговорено ануитетно враћање кредита (у једнаким унапријед одређеним износима којима се плаћа и главница и камата). Тужени није извршио ни једно ануитетно плаћање. Давалац кредита није користио своје право из тачке 8. уговора о кредиту и није раскинуо уговор због неплаћања доспјелих ануитета од првог доспјелог ануитета (август 2013. године) до доспијећа задње рате, односно истека уговора (05.01.2015. године). Поступак за наплату неисплаћеног кредита покренут је тужбом 20.06.2019. године.

Између дана доспјелости најстаријег неиспуњеног потраживања послје којег дужник није вршио давања (август 2013. године, према ануитетном плану) и дана подношења тужбе (20.06.2019. године), протекао је рок од пет година из члана 373. став 1. ЗОО, па је тиме цјелокупно потраживање у застари. Другачије речено, протеком рока од 18 мјесеци на који је кредит одобрен, односно протеком рока за плаћање последњег ануитета (05.01.2015. године) јесте цјелокупни износ кредита који није враћен доспио на наплату. Међутим, до тада су раније доспјели ануитети, за чију наплату је протекао рок од три године (члан 372. ЗОО), већ били у застари, а изгубљено је право на наплату и осталих, касније доспјелих ануитета (као будућих давања), јер је од задњег неплаћеног ануитета (август 2013. године) до утужења (20.06.2019. године), протекао рок од пет година (члан 373. ЗОО).

Ни околност да је над даваоцем кредита отворен стечајни поступак, када су сва његова потраживања са тим даном доспјела на наплату, није од утицаја на рачунање застарјелости. Наиме, отварањем стечајног поступка се не раскидају раније закључени уговори, па сагласно томе потраживање доспјелих, а неплаћених рата кредита (које имају карактер повремених давања), као и потраживања рата (ануитета) које би доспјеле у будућности (као будућа повремена давања) нису изгубили карактер повремених потраживања на која се у погледу застаре примјењују одредбе члан 372. и 373. ЗОО.

Из наведених разлога, није правилно правно схватање другостепеног суда, да се у конкретном случају рок застарјелости рачуна примјеном одредбе члана 371. ЗОО. Примјена ове законске одредбе би дошла у обзир само у случају да је давалац кредита, односно тужитељ, због неплаћања доспјелих ануитета, раскинуо уговор о кредиту прије истека уговореног рока, када би стекао право да тражи исплату цијелог дуга одједном, а тужени изгубио погодност да кредит отплаћује у ратама. Уосталом, такво правно схватање је већ заузео овај суд (број 118-0-СуI-21-000 144) на сједници Грађанског одјељења одржаној 23.09.2021. године. Тиме се ревизионим наводима основано указује на неправилну примјену наведене законске одредбе.

Према наведеном, у побијаној одлуци је погрешно примјењено материјално право слиједом чега је, на основу одредбе члана 250. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

Како је на описани начин овај ревизиони суд преиначио побијану пресуду, то је сагласно одредбама члана 397. став 2. и 386. став 1. ЗПП, тужитељ, поред обавезе на накнаду трошкова поступка одређене првостепеном пресудом, обавезан да туженом надокнади трошкове ревизионог поступка, у износу од 1.102,00 КМ, који се сагласно тарифном броју 2. став 3. и 12, те члана 6. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 68/05) састоје од трошка састава ревизије, са паушалом и порезом на промет, у износу од 702,00 КМ, што са таксом на ревизију од 400,00 КМ укупно износи 1.102,00 КМ.

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић